

Regio.
Nomina unde
deducta.

Situs.

Cœli temperies
& soli fertilitas.

Imperium majorem.

Hactenus in genere Hispaniam descripsimus : nunc postulat Methodus , ut speciatim & per partes eam perambulemus. Varie a variis fuisse divisam in generali descriptione diximus. Nos vero Partium Hispaniæ , quo ordine methodoque ob Hondio delineantur , descriptionem , quam poterimus fidelissime , proponemus. Eam sex Tabulis absolvit , hoc ordine. In prima describitur *Portugallia* , in secunda *Biscaia* , *Guipuscoa* & *Legio*. In tertia *Castella Vetus* & *Nova*. In quarta *Andalusia* , ubi & *Conventus Hispalensis* & *Gades*. In quinta *Valentia* . In sexta *Aragonia* & *Catalonia*. *Portugalliam* , quæ primo loco offert , *Lusitaniam* Veteres dixerunt. *Lusitania* autem Ptol. & aliis , quæ Appiano *Lisitania* , nomen impositum tradunt M. Varro & Plin. ab *Lusi* Liberi filio , *Lysaque* cum eo bacchante : *Lusitaniam* enim dici , tantamquam *Lusi* regionem. Marcianus putat *Lusitaniam* appellari ab fluvio cognomine , qui nunc forte *Tagus*. *Portugalliam* quidam sic nuncupatam volunt a *Portu Gallorum*. Andreas Resendius , cujus sententiam sequuntur alii docti , *Portugallie* appellationem manasse notat a *Portu Cale*. Caterum *Portugallia* hodie , si terræ latitudinem ab Meridie Septentrionem versus spectemus , major est quam *Vetus Lusitania* : fin ab Occasu in Ortum , longitudinem , minor. *Portugallia* vero hoc ævo versus Boream excurrit supra Confluentes Minium Aviamque ad Opidum usque Ribadaniam , in Avia ripa positum : qua parte Galiciam spectat : ductaque hinc in ortum Linea ad Mirandam usque ad Durium collocata : inde vero Meridie versus recto fere progressu facto ad ostia Anæ fluvii , quo latere Castellæ , Extremaduræ & Andaluziæ est confinalis : ad Notum & Occidentem Atlanticum respicit Oceanum , adeo ut ambitus ejus censeatur esse 1000000000 miliarium. Optima in hac regione Aëris temperies , ac Cœli serenitate atque ubertate præstat. Abundat Vino , Oleo , Malis aureis , Citreis , Amygdalis , Melle , Cera. Ac fructus quos hac regio producit bonitate antecellunt fere omnibus qui in locis finitimis nascuntur. Et quamvis Incolæ non tantum Frumenti ex agris suis colligant , ut ipsis ad victum sufficiat : tamen ex Gallia & Germania quantum opus habent , advehitur. Plurima alit hæc regio Animalia , Equos inprimis magno numero , tantæ velocitatis agilitatisque , ut vento conceptos fabularetur , imo crederet Antiquitas. *Portugallie Regnum* primum circa annum 1100 initium habuit. Ad id enim usque tempus sub Hispaniæ nomine censebatur. Primum Regum Lusitanorum Progenitorem Fasti commemorant *Hemuncum* Ducem Lotharingiæ , Comitem Limburgium , virum animo magnum manuque promptum : qui Laribus in Hispaniam translatis , *Tyresiam* duxit *Alphonsi* v. i. Castellæ Legionisque Regis Filiam , accepta in dotem ea Galiciæ Lusitanique parte , quæ nunc *Portugallia* : quam non ita pridem ipsemet sua virtute ex Saracenorum & Maurorum servitute vindicarat. Defuncto circa annum 1100 c. x. i. Patri successit *Alphonsus* i. , qui *Portugallie* se Ducem appellans , Regis titulum ab exercitu accepit anno 1100 c. x. x. i. x. , victoriam consequutus in Agro Orichienfi contra Ismarium , & alios quatuor Saracenorum Maurorumque Reges : quinque Scutorum insignia facti monumentum posteris relinquens. Successerunt huic recta fere linea *Sanctius* , *Alphonsus* ii. , *Sanctius* ii. , *Alphonsus* iii. , *Dionysius* , qui primus Algarbiorum Regis Titulum usurpare cepit.

Alphonius